

OKTOOBER 2016

Valla ettevõtjate ümarlaud

Sõmerpalu vallas on saanud traditsiooniks, et kord kvartalis tulevad ettevõtjad kokku mõnel kindlal teemal mõtteid vahetama ja koostööd arendama.

Seekordse kohtumise peateemaks oli kaubandus: kuidas pääseksid väiketootjad oma kaupade-teenustega Coop-võrgustikku?

Coop on üle-eestiline kaubanduskett, millel on igas maakonnas eraldi üksused, mis omakorda jagunevad veel väikesteks küla- ja piirkonnaüksusteks. Seekordseteks külalisteks olid Võru Tarbijate Ühistu turundusosakonna inimesed. Nad juhtisid vestlust teemal, millised võimalused on väiketootjatel oma toodetega suurde kaubandusketti pääseda.

Ettevõtjatel tekkis koostöö vastu huvi ning loodame, et see toob nii mõnegi jaoks koostöölepingu.

Seekordne kohtumine toimus Sulbi kohvikus. Värsked kohvikupidajad olid valmistanud kohalikust toorainest suupisteid ja huvilised said ka käsitööõlut proovida.

ENE KERGE

Kõik kortermajad peavad asutama korteriühistu

Sõmerpalu valla ühistuta kortermajade elanikud on oodatud 9. novembril kell 17.30 vallavalitsusse korteriühistu loomise infopäevale.

Uus korteriomandi- ja korteriühistuseadus kohustab kõiki kortermaja korteriomanikke asutama elamu valitsemiseks korteriühistu hiljemalt 2017. aasta lõpuks.

Et Sõmerpalu vallas ei jääks ühistute moodustamine viimasele momendile, seab vallavalitsus eesmärgiks asutada ühistud hiljemalt 1.03.2017.

Sõmerpalu vallavalitsus pakub korteriühistute moodustamisel abi: infopäeval annab nõu Eesti korteriühistute liidu kontaktisik Võrumaal Margus Toom, praktilistes küsimustes saab pöörduda vallavanem Aare Hollo poole.

Sõmerpalu vallas on 12 kortermaja, millel pole ühistut: Hänikel, Linna-mäel, Kurenurmes, Osulas

ja Järveres ühel, Sõmerpalus seitsmel kortermajal.

Senini on nende majade puhul korjanud remondifondiraha, vahendanud vee-, kanalisatsiooni- ja prügiveoteenust vallavalitsus, kuigi vallavalitsuse ülesanne ei ole kinnisvara haldamist korraldada. Edaspidi peab selle ülesande endale võtma korteriühistu, hallates oma maja kas ise või tellides teenuse kinnisvara haldamisega tegelevalt isikult või firmalt (meie maakonnas OÜ Võru Kinnisvara).

Korteriühistu loomisel on hulk positiivseid külgi, näiteks toetab riik korterelamute renoveerimist kuni 40% ulatuses, kui toetust küsib korteriühistu. Hea näide on Sõmerpalu Heki 1 kortermaja, mis sai toetust: majas on tehtud korralik kapitaalremont.

Sõmerpalu valla 25. aastapäeva nädalalt

Ringkäik valla ettevõtetes. ASi Toftan külastus. ↑

Avo Leok näitab, milline on angersäga. →

Törvikumatk. ↓

Pärimumuusikud Kati ja Madli Soon valla aastapäeva vastuvõtul esinemas. ↓

24.09.–1.10. toimus Sõmerpalu valla 25. sünnipäeva nädal.

Loodetavasti said kõik, kes soovisid, osa meelolukatest tegevustest matkast kontsertideni. Sünnipäevakringlit ja õnnesoove jagus pea igasse vallasnurka.

Suur tänu sünnipäevanädala korraldamisel appi tulnutele. Vallavalitsus soovib kõigile kaunist sügist, üksteisemõistmist ja hoolivust.

SÕMERPALU VALLAVALITSUS

Bussiliiklus inimeste vajaduste järgi!

Hea vallaelanik! Kui praegused maakonnaliini- ja koolibusside sõidugraafikud teid ei rahulda (peab liiga vara ärkama, ei saa bussiga linna huvikooli, tööle sõita jne), siis vastake järgmistele küsimustele.

Kui on piisavalt huvilisi bussiliinide ümberkorraldamiseks, saavad Sõmerpalu, Antsla ja Urvaste vallavalitsus koostöös Võru maavalitsusega meie kodukandi bussiliikluse paremaks muuta.

Iga bussiga sõitva või tulevikus (nt tulevane kooliõpilane) sõitma hakkava pereliikme kohta täitke eraldi küsitlusleht. Tehke ristike selle vastuse juurde, mis tundub sobivaim.

1. Kas buss maakonnaliinil Antsla-Urvaste-Võru võiks väljuda 1 tund hiljem ja võtta peale ka õpilased, st asendada koolibussi:
Antsla 7.10, Urvaste 7.28, Kärgula 7.38, Osula 7.52, Sõmerpalu 8.00, Võru 8.20?

Sõidaksin siis selle bussiga:

- igal tööpäeval Osula või Urvaste kooli
 igal tööpäeval Võru gümnaasiumi
 igal tööpäeval Võrumaa kutsehariduskeskuse või Parksepa gümnaasiumi
 tööle (vähemalt 2 x nädalas)
 muul põhjusel (vähemalt 2 x nädalas)
 ei, sobib praegune aeg (Antsla 6.10–Võru 7.20)

Võru-Urvaste-Antsla buss sõidab praegu tagasi õhtul kell 18.

- see aeg võiks jääda samaks
buss võiks väljuda kell 17.15 17.30 17.45

Vastaja nimi.....vanus.....elukoht.....

NB! Lisada võib ka muid ettepanekuid bussiliikluse ümberkorraldamiseks. Kui vähegi võimalik, täitke küsitlusleht elektrooniliselt (www.somerpalu.ee – bussiküsitlus) hiljemalt **10.11.2016**. Paberil küsitluslehte saab viia kas Sõmerpalu või Antsla vallavalitsusse või Kuldre kooli Heli Kuulmetsa kätte.

2. Kas soovite, et Osula-Võru buss väljuks kell 14 ja jõuaks Võru kell 14.30?

Osula-Võru buss väljub praegu kell 13.30 (Võrus kell 14) ja kell 15.21 (väljub Antslast 14.40, Urvastest 14.57, Võrus kell 15.45).

- jah (13.30 ehk Kanepi-Võru bussi asemel)
 jah (15.21 ehk Antsla-Võru bussi asemel)
 ei, sobivad praegused väljumisajad
 ükskõik, sõidan niikuinii autoga (ise või vean lapsi)

3. Kas sõidaksite bussiliiniga Antsla-Urvaste-Kärgula-Kanepi-Tartu?

Jah, kui see väljuks kella 6–7 ajal Antslast Tartusse ja 16–17 ajal Tartust Antslasse:

- kuus korra nädalas korra igal tööpäeval
 Jah, ainult pühapäeva õhtul marsruudil Antsla-Tartu ja reede õhtul Tartu-Antsla
 Ei sõidaks üldse

Maidu Jaasoni fotod

Sulbi mihklilaat purustas tänava nii müüjate kui ka küllastajate rekordi.

Mihklilaat Sulbis

TRIIN MÄNNIK,
Sulbi MRS juhatuse liige

24. septembril toimus taas juba traditsiooniks saanud Sulbi mihklilaat, mis sellel aastal purustas nii müüjate kui ka küllastajate rekordi.

Eelregistreeritud müü-

jaid oli tänava 140, aga kohal oli neid lõpuks veel rohkem. Suure osa laadaplatsist täitsid toidulettid. Suureks hitiks oli taas lambaliha.

Palju uut ja põnevat leiti käsitöö-, vanakraami- ja muidugi istikute alalt.

Sellel aastal juhatas laata mesisel häälil Karu Kati

(Aili Kase).

Müüjate rohkuse tõttu toimus laadaoksjon kahes osas. Nende vahepeal said külalised erinevaid atraktsioone nautida: virtuaalreaalsust, hobustega sõitu, batuudihüppeid ja ATV-dega sõitu.

Päeva keskpunktis tulid

Palvemaja talu peremees Endel Leius küülikuliha-toodetega kauplemas.

lavale supermuhedad «Nõtked ja karvased».

Pärast laadamõllu tervitas vallavanem kõiki kohalikke valla 25 aasta juubeli puhul.

Päevale pani punkti

meie oma Sulbi külateater etendusega «Peedilhe Liisa».

Täname kõik laadakorraldajaid, müüjaid ja küllastajaid. Kohtumiseni uuel aastal!

Ettevõtlusnädala üritused toimusid ka Sõmerpalu vallas

Oktoobri algul toimus Eestis iga-aastane ettevõtlusnädal. Ka sel aastal avasid meie valla ettevõtjad ukсед, et huvilistele oma tegemisi näidata.

Tänava tegime koos Võru linna ja Võru vallaga ühise ettevõtjate külastusringi, mille käigus tutvusime Kagu-Eesti innovatsioonikeskuse (KEIK) asukate OÜga Koogimeister ja OÜga Stylewood.

KEIK on organisatsioon, kes pakub ettevõtetele Võrus ning Antslas soodsat ettevõtluskeskkonda. Ka meie valla MTÜl Maana on KEIKi ruumides oma väike pind.

Koogimeister on alguse saanud Sõmerpalust ja

tegeleb eelkõige koogitarvite müügiga. Praegu on neil aga KEIKi ruumides avatud ka koogi- ja saialett.

Stylewood tegeleb torusaunade ja kümblustünnide, aga ka saunamajade ja kämpingute tootmisega. Nende toodangu näidis on KEIKi maja ees muruplatsil kõigile vaatamiseks.

Et rohkem infot saada, tasub käia firma kodulehel, kus on toodete kohta tehniline info olemas. Näiteks kui tahate LED-tuledega varustatud plastsisuga kümblustünni, siis on see võimalik tellida meie kandi ettevõtjalt.

Paljud on ilmselt Rootsi kruisidel näinud skääride

vahel kiiresti liikuvaid paate, aga kas te teadsite, et nii mõnigi seal nähtud paat võib olla tehtud siinsamas Võrus?

Juba aastaid valmistab OÜ Nauta MV inseneriharidusega aktiivse eestvedaja juhendusel aluminiumpaate. Meeskond oli meie külaskäigu ajal täies tööhoos, valmimas oli järjekordne paat Rootsist.

Asjaolude kokkulangemise tõttu jäi seekord ära ühiskülastus OÜsse Estelaxe, kus valmivad elastomeerist ja polüuretaanvahust tooted, näiteks istmed lennukitele ja rongidele.

Sõmerpalu vallas sooviti sel korral külastada

kiiret kasvu näitavat metsataimede istikute tootmisega tegelevat ettevõtet Forestplanter ja viinamarjatalu Võrumari.

Mõlema ettevõtte eesotsas on noored ja ettevõtlikud inimesed, kelle entusiasm ja pühendumus on imetlusväärne.

Forestplanter on viimase viie aastaga kasvatanud oma mahtu kolm korda ja tänu nende asjaajamisele muudetakse seadust nii, et Eestisse ei tooda enam sisse Leedus ja Poolas kasvatatud metsataimi, populariseerides meie oma kohaliku taime ja selle väärtusi.

Toreda ringkäigu viinamarjatalus tegi meile Virko Värnik, kes omaniku palvel

rääkis viinamarjakasvatusest alates taimede saamisest kuni marjade müümiseni.

Kas te teadsite, et lauaviinamari ei ole see mari, millest valmib vein? Üldjuhul kasvatatakse veinimarju eraldi ja selleks on erisordid.

Lauaviinamari on magus ja lõhnav, seda kogesime ka ise kasvahoones. Viinamarju sai kohapealt kaasa osta, nii et enamik inimesi võis õhtul meie kohaliku viinamarja-assortiiga maiustada.

Ühiskülastusel osalenud andsid head tagasisidet ning kindlasti toimuvad sellised väljasõidud ka edaspidi.

ENE KERGE

SPARK – tugi iduettevõtjatele

27. septembril avas Tartus ukсед äri- ja kommunikeskus SPARK, mis on juba enne ametlikku avamist kujunenud aasta tagasi tegutsemist alustanud sTARTUp HUBi ja Garage48 HUB Tartu kõrval teiseks keskseks iduettevõtluse keskuseks ning oluliseks ettevõtluse tugistruktuuriks Tartus.

SPARKi maja olemuse ning visiooni selgitab lahti SPARKi ning sTARTUp HUBi ja Contriiberi looja Rein Lemberpuu: «Igal perel on kodu, igal rahvusel kodumaa, igal startupkogukonnal oma HUB. SPARK on sTARTUp HUBi noorem vend, kelles on aga rohkem sätet. See säde sütitab ja inspireerib nii uusi kui vanu idusid uue hooga oma unistusi realiseerima. Mina Contriiberi ühe loojana soovin avada inimeste ja ettevõtjate potentsiaali. SPARK on selle soovi emotsionaalne külg.»

Maja esimesel korral tegutseb Tartu teaduspargi initsiatiivil loodud keskus SPARK Demo.

Lõuna-Eesti regiooni ettevõtete demokeskuse kohta sõnab teaduspargi juhatuse liige Raimond Tamm: «Uues keskus saame rõõmuga tutvustada nii ägedaid alustavaid kui ka juba pikemat aega säravalt tegutsenud ettevõtteid ning mitmekülgseid võimalusi pakkuvat kohaliku ettevõtluskeskkonda.»

Juba praegu saab kinnitada, et peale Lõuna-Eesti ettevõtluse visiitkaardiks olemise on SPARK Demost kujunemas koostööd ergutav kogukonnakeskus, kus sünnivad kasulikud kontaktid, uudsed lahendused ning konkreetseid tulemusi.»

LIINA HELSTEIN

Meie sädeinimene Annika Johanson, keda Võru maavalitsus pärjaski tiitliga «Võrumaa tervisesõber 2016».

Osula külaselts 20 – meie inimesed, meie tegemised

MARET SOON,
Osula külaseltsi juhatuse liige

Tänava täitub Osula külaseltsil 20 tegevusaastat.

Eriline tänu neile inimestele, kes aitasid alustada seltsi elu ning uskusid seltsitegevuse vajalikkusse.

Seltsi liikmete arv on aasta-aastalt kasvanud ja tegevus hoogustunud. Oleme saanud partneriks tublisid ettevõtjaid, kellega koostöös on ette võetud uusi huvitavaid projekte.

Seltsi juhatus on prioriteediks võtnud kohaliku

toidu ja piirkonna meene arendamise ja turundamise. Populaarseks on saanud Kaabsoo käsitööküünlad ja Margita Kipasto ahjusoojad koduleivad. Välja on töötatud seltsi teenusepakett (giiditeenus, trennielamus ja fototeenus).

Aasta lõpuks saab kaante vahele Osula külade piirkonna uus arengukava, mille valmimist toetab Kodanikuühiskonna sihtkapital (KÜSK). Arengukava valmimine on üks osa projektist «Osula-märk heast tahtest». Parima tulemuse saamiseks oleme kaasanud

konsultandid Kadri Kõivu ja Mai Timmi. Abikäe oleme ulatanud heale naabrile – Sõmerpalu külaseltsile.

Aina rohkem fänne koguvad ettevõtmised, mis on seotud tervislike eluviiside või toitumisega.

Üritus kogub siis poolehoidjaid, kui eestvedajal on säde silmis. Õnneks on meie hulgas see sädeinimene olemas – Annika Johanson, kes võitis Võrumaa tervisesõbra tiitli. Palju õnne ja jätkuvat tegutsemistahet!

Seltsi tegevust toetas piirkondlik Reformierakonna meeskond, kelle sponsor-

rahast oleme saanud väliürituste tarbeks soetada varitelgid, lauad, toolid, valgusketid, koostööpartnerile Sõmerpalu lasteaiale kottitoolid. Omafinantseeringuga on meie tegemisi toetanud Sõmerpalu vallavalitsus.

Uut tegevusaastat alustab selts uue juhatusega, sest oktoobris saab täis praeguse juhatuse tööaeg. Uuele meeskonnale hoolivust, isetegemise rõõmu ja üksteise märkamist! Armas piirkonna elanik, kui tahad panustada seltsi tegevusse, et seeläbi rikastada külaelu, oled oodatud meie sekka.

7.4.7. Jätkatakse panustamist hajaasustus-programmi.

7.4.8. Tihendatakse koostööd korteriühis-tutega.

7.4.9. Kommunaaletenuste, teedehooldu-se ja transpordi osas tehakse tihedat koos-tööd piirkonna ettevõtjate ja Võru linna-ga.

7.4.10. Optimeeritakse transpordi mars-ruudid, ühistranspordi ja koolitranspordi korralduses töötatakse välja ühine lahendus, mis lähtub elanike vajadustest ning avalike teenuste korraldusest.

7.4.11. Panustatakse sotsiaaleluruumi-de nüüdisajastamise, vastav kinnisvara koondamiseks võimalusel konkreetsetesse hoonetesse.

7.4.12. Kaalutakse võimalust luua eraldi valla kinnisvarahoolduse ja -halduse-ga tegelev üksus (heakorratööd, remondi-tööd jms).

7.4.13. Toetatakse ettevõtluse arengut piirkonnas, sh koostööd tänaste ja potent-siaalsete ettevõtjatega.

8. ÜHINEMISTOETUSTE KASUTAMINE JA INVESTEERINGUD

8.1. Keskkvalitsuse poolt eraldatavat ühine-mistoetust kasutatakse KOVi õigusaktide ühtlustamiseks, vajalike arengudokumen-tide ja analüüside koostamiseks, registri-te ühildamiseks, valla juhtimisstruktuuri ümberkorraldamisega seotud kulude kat-miseks ja lisas 3 kokku lepitud investeeringute teostamiseks.

8.2. Investeeringuid tehakse lähtuvalt ühi-nemislepingu lisas 3 väljatoodust, järgides seejuures valla tasakaalustatud arengu põhimõtet, arvestades ühinenud KOVide arengukavasid ja eelarvestraategeiaid, seni tehtud investeeringuid ja võetud kohustu-

si ning võttes aluseks majanduslikud või-malused.

8.3. Piirkonna arendamiseks ning inves-teeringute elluviimiseks taotletakse sise-riiklike ja rahvusvaheliste programmide vahendeid.

9. VAIDLUSTE LAHENDAMINE

Käesoleva lepingu täitmisega seonduvad vaidlused lahendatakse seadusega ette-nähtud korras.

10. MUUD TINGIMUSED

10.1. Leping kehtestab lepinguosaliste kehtivad ja siduvad kohustused, mis taga-vad lepingu tingimusteta täitmise. Kui ühinenud omavalitsusüksuste õigusaktid on vastuolus käesolevas lepingus sätes-tatud põhimõtetega, loetakse käesolev leping ülimuslikuks ning tegevustes läh-tutakse käesolevas lepingus sätestatust.

10.2. Leping on koostatud kolmes ident-ses eestikeelses originaaleksemplaris, mil-lest iga lepingu pool saab ühe originaali. Lepingu koopiat edastatakse Võru maava-nemale ning avalikustatakse lepinguosa-liste ametlikul veebilehel ja Riigi Teatajas.

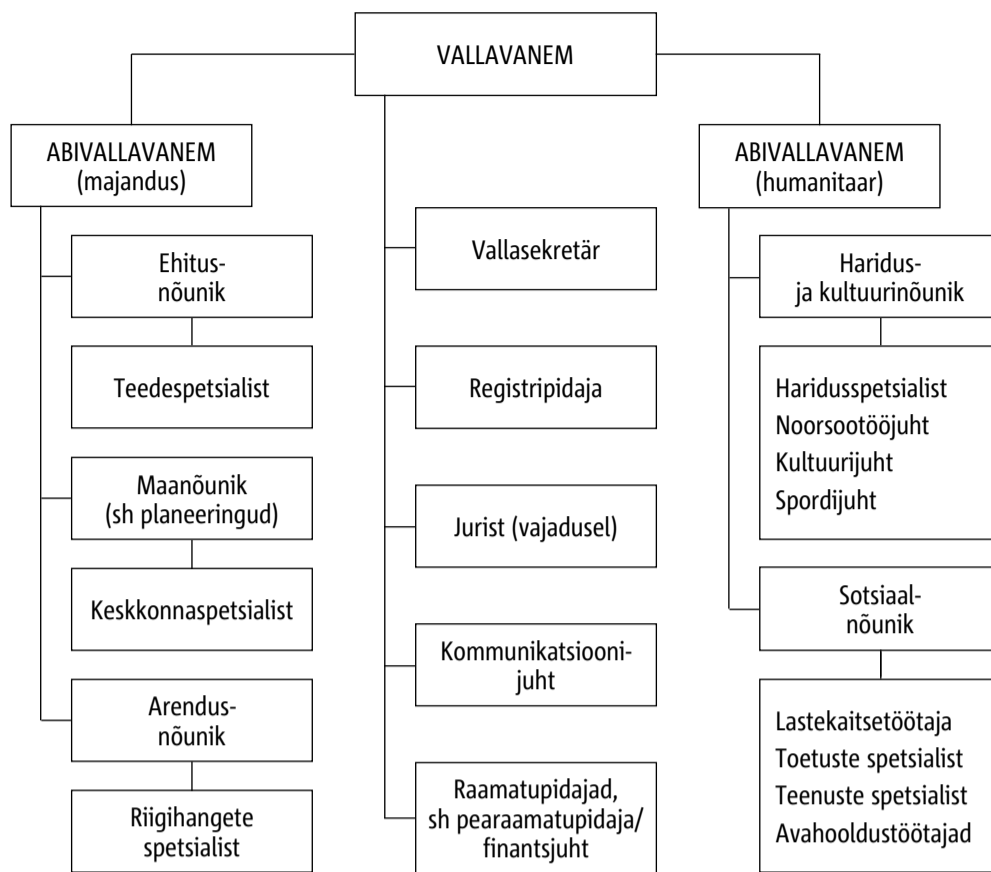
10.3. Lepingust tulenevate toimingute tegemisel lähtutakse asjaomaste voli-kogude otsustega moodustatud ühinemis-komisjonide ettevalmistatust.

11. LEPINGU JÕUSTUMINE JA KEHTIVUS

11.1. Käesolev leping loetakse kinnitatuks, kui selle on kinnitanud kõigi lepingu-osaliste volikogud oma otsusega.

11.2. Leping jõustub 2017. aasta volikogu valimistulemuste väljakuulutamise päe-vast alates ja kehtib järgmiste Võhandu vallavolikogu korraliste valimiste tule-muste väljakuulutamiseni.

Võhandu vallavalitsuse juhtimisstruktuur

Lisaks:

- kinnisvarahoolduse ja -haldusega tegelev üksus, sh heakorratöötajad, remonditöötajad jne (kas eraldi äriühing või osakond);
- teenuspunkti töötajad (Lasva, Sõmerpalu).

Võhandu valla prioriteetsed investeeringud 2017–2020

Omavalitsus	Priori-teet	Valdkond	Investeeringuobjekti nimetus ja tegevuse sisu	Elluviimise aasta	Maksumus (eurot)	Omafinant-seeringu määr (%)	KOVi finantsee-ring	Võimalik rahastusmeede
Lasva vald	1	Sots. kaitse ja tervishoid	Sotsiaalkeskuse rekonstrueerimine	2018–2019	200 000	100%	200 000	Ühinemistoetus
	2	Taristu	Kääpa-Võru kergtee ehitus	2020	500 000	15%	75 000	Kergteede programm
	3	Kultuur/külaelu	Lasva rahvamaja ventilatsioon	2020	100 000	15%	15 000	
	4	Taristu	Lasva küla tänavavalgustus	2017	50 000	100%	50 000	Koos Maanteeameti poolt kergtee ehitamisega
	5	Taristu	Vee- ja kanalisatsioonisüsteemide rekonstrueerimine	2020	200 000	15%	30 000	KIK
	6	Sport	Kääpa kooli staadion	2018	32 000	15%	4 800	EAS
	7	Haridus	Kääpa lasteaiarühma mänguväljak	2018	32 000	15%	4 800	EAS
	8	Taristu	Kääpa–Lasva kergteele parkla rajamine	2020	50 000	15%	7 500	
LASVA VALD KOKKU					1 164 000		387 100	
Sõmerpalu vald	1	Haridus	Sõmerpalu põhikooli hoone küttekulude vähendamine küttesüsteemi muutmise ja hoone soojustamise teel; võimla abiruumide renoveerimine	2018–2019	300 000	100%	300 000	Ühinemistoetus + vald
	2	Haridus	Osula põhikooli rekonstrueerimine	2018	700 000	15%	105 000	Innove
	3	Haridus	Sõmerpalu lasteaiarühma juurdeehitus, parema tiiva rekonstrueerimine; mänguväljakud ja parkla	2017–2018	200 000	100%	200 000	
	4	Taristu	Sõmerpalu valla tänavavalgustusala laiendamine ja rekonstrueerimine	2018–2020	100 000	15%	15 000	
	5	Taristu	Järvere–Sõmerpalu kergliiklustee	2017–2018	380 000	15%	57 000	
	6	Taristu	Osula-Varese kergliiklustee	2018–2019	200 000	15%	30 000	
	7	Majandus	Valla kinnisvara parendamine (valla korterid)	2018–2020	100 000	100%	100 000	
	8	Sots. kaitse ja tervishoid	Osula perearstikeskuse ruumide rekonstrueerimine (uues kohas Sõmerpalus)	2018	15 000	100%	15 000	
SÕMERPALU VALD KOKKU					1 995 000		822 000	
Võru vald	1	Taristu	Kergliiklustee ehitus Võru linna piirist ASini Lõuna-Eesti Haigla	2017	310 000	15%	49 000	EAS
	2	Majandus	Võru vallamaja sissepääsu ja I korruse ümberehitus	2017	50 000	100%	50 000	
	3	Sots. kaitse ja tervishoid	Parksepa sotsiaalhoone renoveerimine (soojustamine)	2017	80 000	100%	80 000	Hasart.
	4	Sots. kaitse ja tervishoid	Väimela tervisekeskuse tehniliste seadmete uuendamine	2018	100 000	100%	100 000	
	5	Taristu	Olemasolevate välisvalgustite renoveerimine	2017–2020	160 000	20%	32 000	MKM/KIK
	6	Taristu	Valla teede ehitus	2017–2020	1 000 000	100%		
	7	Haridus	Parksepa lasteaiarühma renoveerimine (ventilatsioon)	2018	60 000	100%	60 000	
	8	Taristu	Juurdepääsutee ja väikesadama ehitus Vagula järve äärde	2020	100 000	15%	15 000	
	9	Taristu	Võlvi, Võrumõisa, Konnametsa ja Kirumpää ühisveevärk	2020–2021	4 000 000	15%	600 000	KIK
	10	Taristu	Välisvalgustuse ehitus Kirumpää ja Kose aiandis	2017–2019	50 000	100%	50 000	
VÕRU VALD KOKKU					5 910 000		1 036 000	
INVESTEERINGUD KOKKU					9 069 000		2 245 100	

Võrumaa omavalitsuste ühistegevused

- Toetatakse maakonnaüleste organisatsioonide arengut (Võrumaa Omavalitsuste Liit, Võrumaa Arenguagentuur, Võrumaa Partnerluskogu, puudutõotlemise ja mööblitootmise kompetentsikeskus Tsenter, Võrumaa Spordiliit, Võrumaa Koolispordi Ühendus).
- Panustatakse võru ja setu kultuuri hoidmise ja arendamise.
- Toetatakse ühtse ühistranspordivõrgu ning seda toetava teede-võrgu väljaarendamist.
- Tehakse koostööd piirkonna-üleste investeeringu- ja arendus-projektide ettevalmistamiseks ja elluviimisel (nt sotsiaalobjektid, turismiobjektid, kergliiklusteed, taristu jms)
- Kaalutakse ühishangete tege-mise võimalusi valdkondades, kus see on otstarbekas.
- Peetakse oluliseks, et piirkon-nas säiliksid mitmekesised ja kvaliteetsed eriarstiabi teenused ning tehakse koostööd perearsti-teenuse arendamisel.
- Turundustegevustes lähtutakse piirkonna ühisest kokkulepitud kuvandist.
- Jätkatakse piirkonda ühenda-vate ühisürituste toetamist ja arendamist.
- Panustatakse piirkonnaüleste ettevõtlusalade väljaarendamis-se.
- Tehakse maakonnapõhist piiri-ülest koostööd.
- Toetatakse Võru linna kui maa-konnakeskuse arengut ning kogu piirkonda teenindavate objektide edasiarendamist (nt Kubja laulu-lava, AS Lõuna-Eesti Haigla, huvikoolid jne).
- Tehakse koostööd maakonna äärealade ja hajaasustusega piir-kondade teenuste tagamiseks.
- Kaalutakse võimalusi toetada ühiselt maakondlikku tippsporti, nt Võrumaa esindusvõistkonda-de osalemist Eesti meistriligas.
- Panustatakse siseturvalisuse arengusse.

Rahvaküsitlus kolme valla ühinemise kohta toimub **11. ja 13. novembril**. Ühinemislepingule saab vallaelanik kas poolt- või vastuhääle anda **11. või 13. novembril kella 10-18 Osula koolimajas ja Sõmerpalu vallamajas**.

Täpsemat teavet saab kodulehelt www.somerpalu.ee

Osula lapsed filmivõtetel

19. ja 20. septembril võeti Võru ja Valga raudteejaamas üles Eesti Vabariigi 100. sünnipäevale pühendatud filmi. Osalesid Osula põhikooli 2. klassi õpilased koos õpetajaga.

Kuidas te filmivõtetele satustite?

Oskar: Õpetaja ütles ühel päeval, et algavad filmivõtted ja me läheme sinna terve klassiga.

Lenna: Algul pidime osalema ainult Võru võttepäeval. Aga siis helistati õpetajale ja öeldi, et väga tore oleks, kui terve klass saaks tulla ka Valka.

Mis film see oli?

Kadi: «Seltsimees laps». See on Leelo Tunglast. Tema ema viidi Siberisse ja pidi rongiga sealt tagasi tulema, aga ei tulnudki.

Kuidas käis filmipäevaks ettevalmistus?

Lisandra: Kostüüme valisime, need ajasid algul sügelema, aga pärast harjusin ära.

Raneri: See oli väga naljakas. Mul olid traksidega püksid.

Oskar: Mina sain lühikesed püksid ja valged põlvikud, need olid naljakad.

Kirjelda esimest filmipäeva?

Oskar: Kõigepealt panime kostüümid selga ja meile tehti grimm: põlved, nägu ja käed tehti pruuniks. Võru raudteejaamas pidime ootama, kuni filmivõtted algavad. Pidime tegema üht ja sama asja – kõndima, seisma, lehvitama; tüdrukud pidid ka lilli andma – kümneid kordi. See oli tüütu.

Lenna: Me olime koolilapsed, kes tulid tervitama ühte tähtsat onu. See, kes seda onu mängis, oli minu isa sõbra isa.

Lisandra: Meie kõrval olid kotipoisid Silver ja Karlsson.

Kaisa: Nemand pidid kotte varastama. Meie kõrval istus kohvril üks vana mustlane.

Raneri: Tal olid kullast hambad.

Küsis TUULIKE MÖLDER

Filmivõtetel osalenud.

Kodutütred ja noorkotkad olid edukad

KAJA PARKER,
rühmajuht

Osula rühma kodutütred ja noorkotkad osalesid edukalt mitmel võistlusel.

16.–17. septembril osalesid Maia Serv, Kaili Terve, Jane Paulus ja Signe Kallion Võrumaa esinduse koosseisus Põlvamaal Tilsis toimunud kodutütarde III üleriigilistel olümpiamängudel.

Üritus algas Põlvas rongkäiguga, edasi sõideti Tilssi. Võistlusaladeks olid rahvusliku hõnguga üllatusspordialad: ussinahast läbipugemine, konnahüpped, kõrvitsaveeretamine, teomeheksam, viimase kodutütre jooks, vokiratta tõstmine,

sigade ajamine. Kokkuvõttes saavutas Võrumaa esindus 2. koha.

21. septembril toimus Kubijal kodutütarde ja noorkotkaste maakondlik orienteerumine. Osula võistkonnas olid Anita Laanejõe, Signe Kallion, Kristina Haug, Joosep ja Taavi Perv.

Noorkotkaste arvestuses saavutas Taavi Perv 1. koha, Joosep Perv 2. koha. Kodutütarde arvestuses saavutas Kristina Haug 3. koha. Kokkuvõttes sai Osula rühm 1. koha.

8. oktoobril toimus Lätis Salduses orienteerumisvõistlus. Eestit esindasid Võrumaa maleva noorkotkad ja kodutütred. Osula

Võrumaa maleva noorkotkad ja kodutütred Lätis orienteerumisvõistlusel.

rühmast osalesid võistkonnas Taavi Perv (1. koht), Kristina Haug (3. koht) ja Joosep Perv (5. koht).

15. oktoobril toimunud kodutütarde üleriigilisel matkamängul Pähnil saavutas Võrumaa esindus 2.

koha.

Osula rühmast kuulusid esindusse Maia Serv ja Elo Rahman.

Sõmerpalu õpilaste loodusretked

kohast loodusteaduslikku pädevust, st suutlikkust väärtustada looduslikku mitmekesisust ning vastutustundlikku ja säästvat elu-

viisi; oskust vaadelda, mõista ning selgitada loodus-, tehis- ja sotsiaalses keskkonnas eksisteerivaid objekte, nähtusi ja protses-

se; märgata ja määratleda elukeskkonnas esinevaid probleeme, neid loovalt lahendada, kasutades loodusteaduslikku meetodit;

väärtustada looduslikku mitmekesisust ning vastutustundlikku ja säästvat eluviisi; hinnata looduses viibimist.

TIIA LINNAS,
õpetaja

2016/2017. õppeaastal osalevad Sõmerpalu põhikooli õpilased KIKi rahastatud projektis «Sõmerpalu põhikool teadvustab keskkonnasõbralikku käitumist praktiliste õppeprogrammide kaudu».

Projekti eesmärk on panna õpilasi praktiliste tegevuste kaudu mõistma meid ümbritseva looduse terviklikkust, väärtustades inimese rolli keskkonna hoidmisel.

Oluline on, et õpilased tuleksid looduses toime ning oskaksid õppeaasta jooksul omandatud teoreetilisi teadmisi rühmatööde, matkade ja õppekäikude raames praktiliselt ellu viia.

Kooli üheks eesmärgiks on kujundada õpilastes ea-

Sõmerpalu kooli õpilased Elistvere loomapargis.

Male Võrumaal

2016. aasta on Paul Kerese aasta. Sel aastal on tähistatud ja tähistatakse tema 100. sünnipäeva maleturniiride ja üritustega.

Kus tegeldakse malega Võrumaal? Osula koolis on pikaajalised maletaditsioonid. Üle 20 aasta on koos käinud malering. Meie koolist on sirgunud male suurmeister Meelis Kanep ja meistriskandidaat Siim Kanep.

Projektis «Male koolidesse!» osaleb Osula kool juba neljandat aastat. Programmi raames toimub maleõpe 2. klassis. Sel aastal liitusid projektiga ka kaks Antsla gümnaasiumi 2. klassi. Antsla gümnaasiumis tegutseb teist aastat järjest malering.

Sulbi vabaajakeskuses käib kolmandat hooaega koos täiskasvanute malering. Treening toimub teisipäeviti algusega kell 18.30.

Sel aastal on võimalik Kaitseliidu Võrumaa maleva õppeklassis tegelda malega neljapäeviti kell 17.15. Eelkõige on see mõeldud kodutütardele, noorkotkastele, Naiskodukaitse ja Kaitseliidu liikmetele, kuid liituda võivad ka teised.

Kodutütardele ja noorkotkastele on aastaid igal sügisel toimunud maleturniir. Nii ka sel aastal.

Sel suvel õnnestus mul esindada Eestit koos kolme kaitsevälasega NATO malemeistrivõistlustel Inglismaal. Kaitsevälaste hulgas oli ka Kuperjanovi jalaväepataljoni staabiveebel Lauri Allmann.

Tõenäoliselt tegeldakse Võrumaal ka teistes paikades malega. Tore oleks sellest teada saada.

KAJA PARKER,

Osula kooli loodusainete ja maleõpetaja, kõigi eespool nimetatud maletundide ja -ringide juhendaja, Kaitseliidu Võrumaa maleva noortejuht, Võru maleklubi juhatuse liige

Võru maleklubi ootab huvilisi

Võru maleklubil täitus neli aastat sellest, kui saime taas alustada tegevust oma (külli üritused) ruumides.

Teist aastat asume Võrus aadressil Oja 1 (III korrus). Meil on seal korralik raamatukogu, kust on võimalik laenata või isegi osta

maleraamatuid.

Aktiivsed klubis käijad on maleveteranid, kes igal teisipäeval kella 11–16 peavad seal malelahinguid.

27. novembril kell 10 on kõik oodatud Sulbi vabaajakeskuses, kus toimub järjekordne Sulbi kiirturniir (ajakontroll 15 minutit + 5 sekundit käigule).

Selle raames toimuvad Võrumaa ja Sõmerpalu valla meistrivõistlused, auhindu jagub ka veteranidele, noortele ja naistele. Registreeruda saab 24. novembrini (kaasa arvatud) kajapark@gmail.com, ylarlauk@gmail.com. Info tel 516 4797 (Kaja Parker) ja 5666 8717 (Ülar Lauk). Kohale palun tulla veerand tundi enne turniiri algust.

ÜLAR LAUK,

Võru maleklubi juhataja

Lasteaias pandi seinad elama

Suve hakul valmisid kahe rühma õuealadel torudest tegevusseinad, kus lapsed saavad mängida. Sügisel said värviliseks paviljonide tagaseinad.

Ilusad pinnad valmistati meile ette Olga ja Riho Klaanberg, torude ja kinnitustega varustas meid Andres Taan OÜst Goldhand, viimistlesid ja paigaldasid Helena ja Meelis Helekivi ning Kaie Tammik.

Jätkuprojektis värviti sügisel sünnipäeva aegu õpetajate, laste ning vanemate koostöös paviljonide tagaseinad.

**SÕMERPALU
LASTEAED**

Pühajõe pruulikoda ja Roosu talu esitlevad:

JAAK TUKSAM

4. novembril kell 19
Võrumaal Sulbi küla magasiadas

Kontserdi eel tutvustab HARDO PAJULA
oma värsket raamatut «Kaasi mermaid».

Pilet 6, perepilet 15 eurot
Info: 56847042
lumalajook@gmail.com

Ära unusta avastada, kuidas tunda oma sõnadesid, algul on iga sõna sõnastiku jaoks midagi tähendust, mis on kinnitatud kirjanduse ja kõrgkooli välistatud sõnadega.

Lõppenud on terviseaasta

2015. aastal sai alguse tervise ning tervisespor- di edendamise projekt. Selle raames toimus valla eri piirkondades kümme tegevust, aktiiv- semad osavõtjad saavad auhinna.

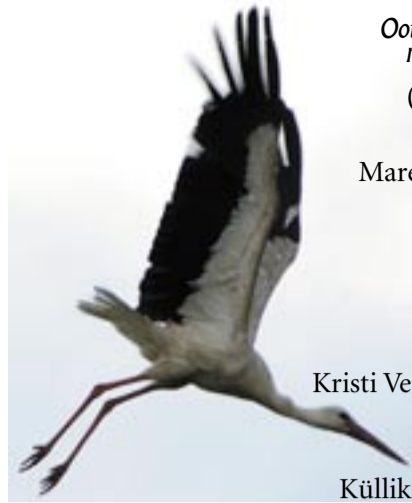
Tänavu 10. oktoobril lõppes terviseüritustel ruunimärkide jagamine.

Kõikide kupongide vahel (ka sel juhul, kui on kogutud vähem kui viis klepsu) loositakse välja tervislikke eluviise propageerivad tooted. Viie või enama klepsuga kupongide omanikud saavad lisaks üllatusauhinna.

Loosikupongid tooge või saatke hiljemalt 31. oktoobriks Maarika Rosenbergi või Ene Kerge kätte.

Info tel 516 5751.

MAARIKA ROSENBERG

Kristi Veskemaa ja Kusti Urbanik,
poeg **KARLIS**

Külliki Plaks ja Urmet Kamber,
tütar **ARISSA**

Ootus sai mööda ja valu läks üle,
nüüd ta siis ongi juba su süles.

Õnnitleme lapse sünni puhul!

Maret Rummi ja Taavi Hõim,
poeg **KASPAR**

Kristiina ja Janno Truup,
poeg **ANDREAS**

Õnne sünnipäevaks!

Ärge iial eksige muredesse,
elul varuks on ka õnnesõõm.
Jäägu naeratus te silmadesse,
südamesse julge elurõõm.

November

Maria Kirsnel 70
Heini Paulus 70
Eva Vaask 75
Helgi Sonne 75
Ellen Haljend 75
Elgi-Elviine Viss 85
Aita Mürk 81
Linda Kelp 84
Gustav Kõits 86
Hilda Ingver 92
Hilja Piirimägi 96

Detsember

Rein Joonas 70
Juhan Jürgens 80
Eve Kelp 80
Asta Turvas 85
Silvia Sarapuu 85
Kalju Kängsep 81
Lea Sarapuu 82
Eda-Fiameta Arengu 82
Albert Danilson 82
Hilja Leok 88
Oskar Kaarna 89
Lovise Tarend 91
Ella-Hermine Siivak 94

Metsakeskus.ee

Ostame kasvavat metsa, põllumaad ja metsakinnistuid hinnaga kuni 10 000 eurot/ha. Kinnistud võivad olla tehtud raieetega või asetseda piiranguvõndis. Tel: 56 111 900

Tuleb heatege- vuslik perepäev

MTÜ Maana korraldab koostöös Sõmerpalu val- la külaseltsidega heatege- vusliku kogu pere ürituse 6. novembril kella 12-15

Sõmerpalu klubi saalis. Ürituse raames toimuvad mitmesugused tegevustoad ja etteasted. Avatud on kohalike toodete ja annetajate müügiletid.

Kogu tulu läheb meie valla vähekindlustatud pe- rede toetuseks.

Täpsem info lähiajal. Ootame kõiki vallaelanike üritusest osa võtma ja andma oma panuse hea- tegevusse.

Infot saab kodulehelt www.maana.ee või tel 5300 7038.

MTÜ MAANA

Ta oleks tahtnud jääda siia, kus oli. Hõljuma sellele veele nagu vesiroosileht, kõndima mööda samblasi radu nagu rebane, silmad valvsad peas: mitte kellegi pilgu alla sattuda, ükski olla, kõike näha ja endasse ahmida, ise märkamatu. (H.-M. Männamaa, «Samblaste radade poiss», Jutupaunik nr 7, 1986)

Hella-Mare Männamaa 15.06.1936 – 24.09.2016

Hella-Mare Männamaa sündis Tartus. Tema isa Arnold Matteus (1891–1987) töötas arhitektina. Ema Juta Matteus (Otsasson) oli üli- õpilane, kuid ta õpingud jäid katki tütre sünni ja enda haigestumise tõttu.

Alates teisest eluaastast oli Hella-Mare suviti Leiso talus vanaema ja lelle juur- es, vahel hilissügiseni.

Tollal pidas ta maailma parimaks paigaks Kärkulat, parimaks ametiks karjas- käimist ja parimateks jalat- siteks pastlaid.

1954. aastal lõpetas Hel- la-Mare Männamaa Tartu II keskkooli ja hakkas EPAs metsamajandust õppima.

1959. aasta sügisel läks ta tööle Hiiumaale Tubala metskonna ülemaks. Seal ta ka abiellus, kuid kuus aastat hiljem tuli Hiiumaalt ära, kaks väikest poissi käekõr- val.

Esialgu töötas ta mõned kuud Linnamäe koolis, see- järel kolm aastat Sõmerpalu metskonnas abimetsaüle- mana. Ta on öelnud, et see oli parim aeg tema elus: metsad olid ammusest tut- tavad ja töökaaslased väga toredad. Sellest kõigest on kõneldud jutukestes, millest hiljem sai raamat «Tudrepalu lood».

1969. aasta sügisel läks Hella-Mare Männamaa

Looduse- ja loomasõber Hella-Mare Männamaa koos laste ja eesliga 1997. aastal.

vanem poeg Ando Tartus kooli. Sel ajal töötas ta ise mõned aastad Meeri koolis, hiljem Tartus kutsekoolis nr 1 kasvatajana. Tõlkides Eeva Joenpelto romaanide sarja, oli ta vabakutseline. Tollal ilmusid tema lood ka Edasis, Pioneeris, Loo- mingus, Eesti Looduses. Seejärel töötas Hella-Mare Männamaa kuni pensioni- le jäämiseni Eesti Looduse toimetajana.

Viimased kolmküm- mend aastat elas Hella-Mare Männamaa Osulas Kaapsuu talus.

Mis meenub:

• Kõigepealt Hella-Mare Männamaa kirja pandud Hiiumaa 1960ndate aastate ainukese hundi lugu, mida kuulsin Kassaris güidilt: «Olin parajasti suurte puu- de vahele tulnud. Paarküm- mend meetrit eemal lõikas teed tuulekaitsesihhi. Otse

selle ristumiskohal nuuskis keegi maad. Pidasin teda koeraks. Ta tõstis pea ning hetke – pikk tundus see hetk olevat – vaatasime tõtt. Ta oli väiksem, kui ma olin jälgede järgi uskunud. Siis liigatas loom, tegi paar hü- pet kõrvale, vaatas veel kord ning pistis jooksu, jättes maha tõelised hundijäljed. Needsamad, mida küll ja küll näinud olin. See tollal ainuke Hiiumaa hunt oli Tubala metskonnas alalise elanikuna kirjas juba enne minu tulekut. Kirusid teda kõik ja tema kuritegude register aina kasvas. Oma raskelt väljateenitud vanu- se tõttu oleks võinud ta ehk pensionile saata. Aga hunti näib inimene sügavast sü- damest vihkvat ja kartvat ja mõni aasta tagasi lasti hunt maha.

Üks muuseum on nüüd hunditopise võrra rikkam, kuid pole kuigi meeldiv

tuttavaid täistopituna vaa- data.» (H.-M. Männamaa, «Hundijuttu», Eesti Loodus nr 11, 1974)

• 1960ndatel aastatel bussiga Linnamäelt Varesse sõites tuli Hütital bussi sageli üks sportlik naiste- rahvas koos suure, aga väga sõnakuuleliku koeraga.

• Mu lähem tutvus Hel- la-Mare Männamaaga algas 1990ndatel, mil juhendasin Raili Raudseppa kodu-uuri- mistöö «Arnold Matteus – kuulus arhitekt» tegemi- sel, 1998. aastal sai see koos- töös Tartu linnavalitsusega kaante vahele.

• Olles Osula koolis alg- klasside õpetaja, võtsime tihti õppetundidest väsinu- na ette retke Kitsemamma juurde, kuna noil aastatel kasvatas Hella-Mare Män- namaa kitsi. Tema juurde viisin külalisi ka naaber- koolidest, sest lastele meel- dis kitsetalledega mängida, koertega hullata, kiikuda.

• 1990ndatel hoolitses Hella-Mare Männamaa hoopis eesli eest. Siis oli e- tähega sõnu otsides jälle hea minna uudistama, kas eeslil on käpad või hoopis kabjad.

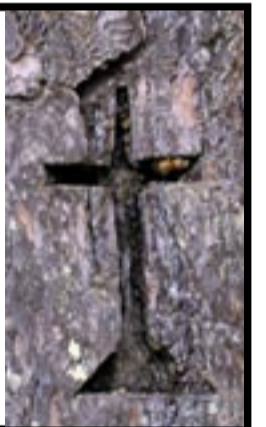
• Kodu-uurijad ja noor- giidid leidsid tema abiga üles ohvrikiivid ja teised pühapaigad.

• Osula kooli jõululaa-

Elu andis muret, vaeva,
elu andis õnne ka.
Maha jätsid valud–vaevad,
läksid ära puhkama.

Mälestame meie hulgast
lahkunuid

Linda Pommer

tadel olid tema kuivatatud samblike ja sammaldega kaardid minev kaup. Neile lisasid jõulumeeleolu sä- delevad värvid – ta oli hea maitsega kunstilembene inimene.

• Vaatamata vahepeal kimbutanud haigushoo- gudele oli ta ikka teadmishimuline, laia silmaringiga, võttis Osulas toimunud Kaika suveülikooli ajal osa ekskursioonist Määritsa talu lahingupaika, käis kevaditi Osula kooli sünnipäeval, külastas raamatukogu jne.

• Veel 2016. aasta suvel pärast Võrus Tamula ran- nas toimunud etendust «Vee peal» tundis ta huvi selle raamatu autori Olavi Ruitlase vastu.

Soovitasin tal pöördu- da Liina Valperi poole, kes kauaaegse ja hea mälu- ga ajakirjanikuna oskab rääki- da ükskõik millisel teemal. See oli viimane omavaheli- ne suhtlemine...

HELJO SAAR

HELINA KÄRGENBERG

Väljaandja: Sõmerpalu Vallavalitsus, Trükk: AS Võru Täht